

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souběh funkcí ve světle aktuálního nálezu Ústavního soudu

Problematika souběhu funkcí je dnes již notoricky známa. Za souběh funkcí je považován stav, kdy fyzická osoba vykonává funkci člena statutárního orgánu společnosti a zároveň na základě pracovněprávního vztahu vykonává pro takovou společnost další činnosti, které spadají do působnosti statutárního orgánu, tj. obchodního vedení.

Již od 90. let minulého století považovala ustálená soudní praxe takový souběh funkcí za nepřipustný. Určitou změnu přinesl rok 2012, kdy byl na základě § 66d tehdejšího obchodního zákoníku souběh funkcí za specifických podmínek připuštěn. Po rekodifikaci soukromého práva v roce 2014 zůstala otázka souběhu funkcí zákonodárcem opět výslovně nedořešena, avšak většinou byl zastáván názor o jeho nepřipustnosti. Určitý posun v této věci může přinést aktuální rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 13. září 2016.

Rozhodnutí Ústavního soudu

Ústavní soud v tomto nálezu konstatoval, že zákaz souběhu funkcí nebyl nikdy stanoven zákonem, nýbrž byl pouze judikatorně vytvořen obecnými soudy. Pokud však obecné soudy chtějí dovozovat zákaz soukromoprávního jednání (zákaz souběhu funkcí), který není výslovně stanoven právními předpisy, musí podle Ústavního soudu pro takový závěr předložit velmi přesvědčivé argumenty, protože jde o soudcovské dotváření práva proti zájmům soukromých osob. Takové soudcovské dotváření práva je podle Ústavního soudu nutné podrobit obzvláště přísnému ústavnímu přezkumu, neboť tímto rozhodováním obecných soudů mohou být porušena nejen základní práva, a to zejména subjektivní právo na svobodné jednání v zákonných mezích a zásada pacta sunt servanda (smlouvy se mají dodržovat), ale také i princip dělby moci, který je nedílnou součástí principu právního státu.

Ústavní soud v této souvislosti přezkoumal argumentaci Nejvyššího soudu a uvedl, že při absenci výslovného zákonného zákazu člena statutárního orgánu obchodní korporace vykonávat činnost, která přísluší statutárnímu orgánu (obchodní vedení), v pracovněprávním vztahu, je ústavně konformním výkladem pouze ten výklad, který respektuje zásadu pacta sunt servanda. Jakýkoliv jiný výklad, včetně výkladu předkládaného Nejvyšším soudem, je v rozporu s Listinou základních práv a svobod.

Ústavní soud vyzval obecné soudy, pokud hodlají setrvat na dosavadním zákazu souběhu funkcí, aby předložily dostatečně pádné argumenty ve prospěch tohoto zákazu, přičemž podle Ústavního soudu se musí jednat o obzvláště přesvědčivé argumenty ohledně souladu s principy autonomie vůle a smluvní svobody se zásadou pacta sunt servanda a rovněž s principem dělby moci, který je součástí principu právního státu.

Zajímavou skutečností, kterou se Ústavní soud také zabýval, je potenciální nepřímá diskriminace na základě pohlaví. Zákaz souběhu funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu, resp. zákaz podřídit výkon funkce pracovněprávnímu režimu negativně ovlivňuje setrvání žen ve vrcholných manažerských funkcích, neboť by na ně nedopadala ochranná ustanovení zákoníku práce.

Co vyplývá ze závěrů Ústavního soudu?

Nález Ústavního soudu představuje další krok ve vývoji problematiky souběhu funkcí, nicméně určitě jej nelze vnímat tak, že by nyní byl souběh funkcí automaticky povolen. Ústavní soud spíše vyslovil nesouhlas s dosavadní argumentací obecných soudů, kterou považuje z hlediska pracovněprávního za protiústavní a z hlediska občanskoprávního za naprosto nedostačující. Pokud budou chtít obecné soudy setrvat na dosavadním názoru, tj. zákazu souběhu funkcí, budou muset v budoucnu předložit dostatečně přesvědčivé argumenty. I když se tento nález týká ještě „starého obchodního zákoníku“, poskytl Ústavní soud určitý prostor, který může umožnit i úplný odklon od dosavadní rozhodovací praxe obecných soudů týkající se zákazu souběhu funkcí.

Z hlediska právní jistoty by zřejmě nejvhodnějším řešením bylo otázku souběhu funkcí s konečnou platností výslovně upravit právními předpisy.

Petra Sochorová,
Counsel

Vojtěch Katzer,
advokát

[Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111

Fax: +420 255 000 110

e-mail: office@havelholasek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci - kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)
- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)